

INATSISARTUNI

Partii Inuit
Randi Broberg

UPA 2014/44-1
27.5.2014

PILLUGU: Akileraarusersuinikkut iliuitsit aqputigalugit Nunatsinni inuit aningaasatigut pissakinnerusut atugaasa, tamatumani anaanaasut ataataasullu kisimiittut arlariinnik meeraqartitertut oqilisaassiffigineqarsinnaanerat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq pineqarpoq, akileraarusersueriaaseq sakkugalugu inuiaqatigiinni pissakinnerusortatta – pingaartumik angajoqqaat kisimiittut arlalinnik meerartallit eqqarsaatigalugit – atukkamikkut oqilisaaffigineqarnissaat.

Naalackersuisut akissuteqaamminni erseqqissarpaat, akileraarusersuinikkut akitsuusersuinikkullu aaqqiissuteqarnissaq kisiat isumalluutigisinnaanngikkippat. Tassani apeqqummi unammilligassat annertuallaarneri innersuussutigineqarlutik.

Partii Inuit makkuninnga oqaaseqarusuppugut:

1)

Pissakinnertatsinnik oqaraangatta inuit pisarpagut, taamalu tikisitat tassani pineqaratik. Tassani nunaqaqqaartut inuiaqatigiinni tunulliusaaqqanitsinnut erseqqissumik takussutissat ilaat.

Siunnersuutikkut taaneqarpoq sulinermik inuutissarsiuteqartut 40%’ii nalinginnaasumik akiligassanut matussuseereernerminni, qaammatip sinneranut inuuniutissaaleqisartut.

Naatsersueqqissaartarfikkut kisitsisit siornatigut saqqummiussat takutippaattaq, innuttaasut 70%’ii tikingjavillugit, ukiumut 150.000 kr. ataallugilluunniit isertitaqartatut.

Pissutsit tamakkuupput nunasiatut oqaluttuarisaanitsinniit kingornussatta ilaat, annertuumik assigiinngisitsinermik toqqammaveqartut.

2)

Naalackersuisut akissumminni taavaat, inuiaqatigiittut unammilligassagut annertummata, akileraarutit akitsuutsillu kisimik aaqqiissutigineqarsinnaanngitsut.

Tamannalu Partii Inuit isumaqatigaarput.

Uagut maani nunami nunaqaqqaartut atugassarisagut akissaatikilliornermut tunngapput, taamalu inuiaqatigiinniit ajataaqqasutut misigitinneqartuarnitsinnut.

INATSISARTUNI

Innuttaasorpassuilli akissaatikilliornerat pissakilliornerannullu takussutissaavoq – inuiaqatigiittut sukaterinitta uagutsinnut naapertuuttuunnginneranut uagutsinniillu illersorneqarsinnaannginneranut.

3)

Partii Inuit soqutigaarput pissakinnertatta atukkamikkuq oqilisaanneqarnissaat; ilukkuq qallikkullu atugassarititaasut imminnut ataqatigiilluinnarnerat eqqumaffigiutigalugu.

Partii Inuit pisariaqartipparput siunissaq qaninneq kisiat eqqarsaatiginagu aaqqiissutissarsiornissaq. Siunissaq ungasinnerusortaaq eqqarsaatigalugu iliuusissanik ataqatigiissagaasunik, pisortatigullu ingerlatsinermi susassaqarfiit assigiinngitsut nalilersuivigalugillu iliuuseqarfiginissaat avaqqunneqarsinnaasorinngilarput – uppersussusilimmik ataavannerusumillu pissakinnertatsinnut aaqqiissuteqassagutta.

4)

Nalilersuivigisariaqakkatsitut iliuuseqarfigineqartariaqartutullu isigisagut makku tikkuassavagut;

- pingaarnertut Inatsisartut oqallinnerat inerititaqarfiunerpaamik ingerlassinnaajumallugu, naalakkersuinnikkut soqutigisaqatigiit (parti'it), apeqquummi uani ajornartorsiutip aallaaviisut isigisatik suunersut/sumiinnersut, minnerpaamik erseqqissartariaqarpaat,
- meeqqeriveqarneq, atuartitaaneq ilinniartitaanerlu, uagut inuttut, inuiattut inuiaqatigiittullu killiffigut, pisariaqartitagut angorusutagullu uuttuutigalugit, perorsaanikkut ilinniartitsinikkullu immersuinerput nutaamik nalilersuivigalugillu iliuuseqarfigisariaqarpaat,
- suliffeqarfeqarneq (arbejdsmarked) ullumikkut inuiattut tunuliaqutit aallaavigalugit immikkoortitsiviusoq nutaamik nalilersuivigalugulu iliuuseqarfigisariaqarpaat,
- nunami maani pigisatigut suliffeqarfisigullu pisuussutinik piginnittuunerup naapertuunnerusumik agguataarivunissaa anguniarlugu, naalakkersuinnikkut iliuusissatut pilersaaruteqartariaqarpaat,
- ullumikkut suliffiit atorfiillu pigineqareersut, avataaneersunullu tunniussuutiinnakkagut amerlaqaat. Taamaattumik iliuuseqarfigineqanngitsoorsinnaanngitsut ilagilluinnarpaat:

INATSISARTUNI

- a) Avataaniit suliaartortut killilersimaarnissaat oqaasiinnaatinnagu iliuuseqarfiginissaa.
- b) Tikisitat sulisorisat ikinnerpaaffimmiinnissaat siunertaralugu, uagut suliffinnik/atorfinnik tigusiartuaarnissatta pilersaarusiunneqarnissaa.

Partii Inuit oqallisissiatut siunnersuummut qujalluta taama saqqummiussaarpugut.